

ТЕСТВАНЕ С КРАЕН АВТОМАТ

доц. д-р Десислава Петрова-Антонова

Съдържание

- ❖ Машина с краен брой състояния (краен автомат): базови концепции
- ❖ Тестване с краен автомат
- ❖ Пример: тестване на уеб приложения с краен автомат

Машина с краен брой състояния: необходимост

Тестов модел с една или повече фази

❖ Модели с една фаза

- Конструирането на модела е фокусирано върху идентифицирането и инициализирането на входа към системата
- Имплицитно се допуска, че изходът може да бъде получен и проверен с тестов оракул

❖ Модели с няколко фази

- Наличие на краен брой фази или списъци
- Всяка фаза или списък са уникални
- Крайното решение (резултат) се определя еднозначно от елементите в списъците или фазите в дървовидната структура, през които се преминава
- Информацията за изпълнението се съсредоточава в листата на дървовидната структура
- Многомерни списъци
  - ✓ Всеки избор е точка в многомерно пространство

Тестов модел с поддръжка на множество състояния

❖ Особенности при обработката на информация в софтуерните продукти

- Поведението на софтуера е свързано с повторение на състояния и изпълнението на задачи в цикъл

❖ Моделиране на повтарящо се поведение

- Замяна на точките за взимане на решение в списъците или фази на работа със състояния
- Замяна на избора на елемент от даден списък или взимане на решение с преход между състояния
- Осигуряване на връщане назад към предходно състояние
- Наличие на общи под-операции, които изграждат операциите от високо ниво
  - ✓ Спестяване на ресурси от повторно тестване на под-операции

Краен автомат: базови концепции

❖ Елементи на крайните автомати

- Статични елементи
  - ✓ Състояния и преходи (крайно множество)
- Динамични елементи
  - ✓ Входи и изходи (крайно множество)
    - Разделяне с класове на еквивалентност, ако множеството е безкрайно

❖ Поведение на крайните автомати

- Във всеки момент от време крайният автомат е в определено състояние или в преход между две състояния
  - ✓ При игнориране на фактора време, машината винаги е в точно определено състояние, наречено текущо състояние
- Детерминиран краен автомат
  - ✓ Изходът и следващото състояние се определят еднозначно от входа и текущото състояние

❖ Графично представяне на крайните автомати (модел на Мили)

- Състоянията се представят с възли на граф
- Преходите се представят с насочени дъги между два възела в граф
- Входелите и изходите се представят с теглови коефициенти или анотации на дъгите в графа

Машины с краен брой състояния: базови концепции

Машины с краен брой състояния: примери

❖ Изпълнение на програма като краен автомат

- Инициализиращо състояние: стартиране на програмата (1)
- Преход към следващо състояние при използване на потребителска функция или изпълнение на израз или процедура (2)
- Многократно извършване на преходи с възможност за повторение на състояния (3)
- Крайно състояние: приключване на изпълнението на програмата (4)
- При преходите между състоянията може да е необходим вход или да се генерира изход (5)

❖ Моделиране на ползване на уеб с краен автомат

- (1) Зареждане на страница по подразбиране или потребителски дефинирана страница
- (2) Щракване върху линк или директно зареждане от адресната лента на страница
- (3) Многократно преминаване между страници
- (4) Затваряне на браузъра или спиране на заявките за нови страници
- (5) Преходите могат да се асоциират със заявки и зареждане на страница, съобщения за грешка и др.

Конструране на машина с краен брой състояния

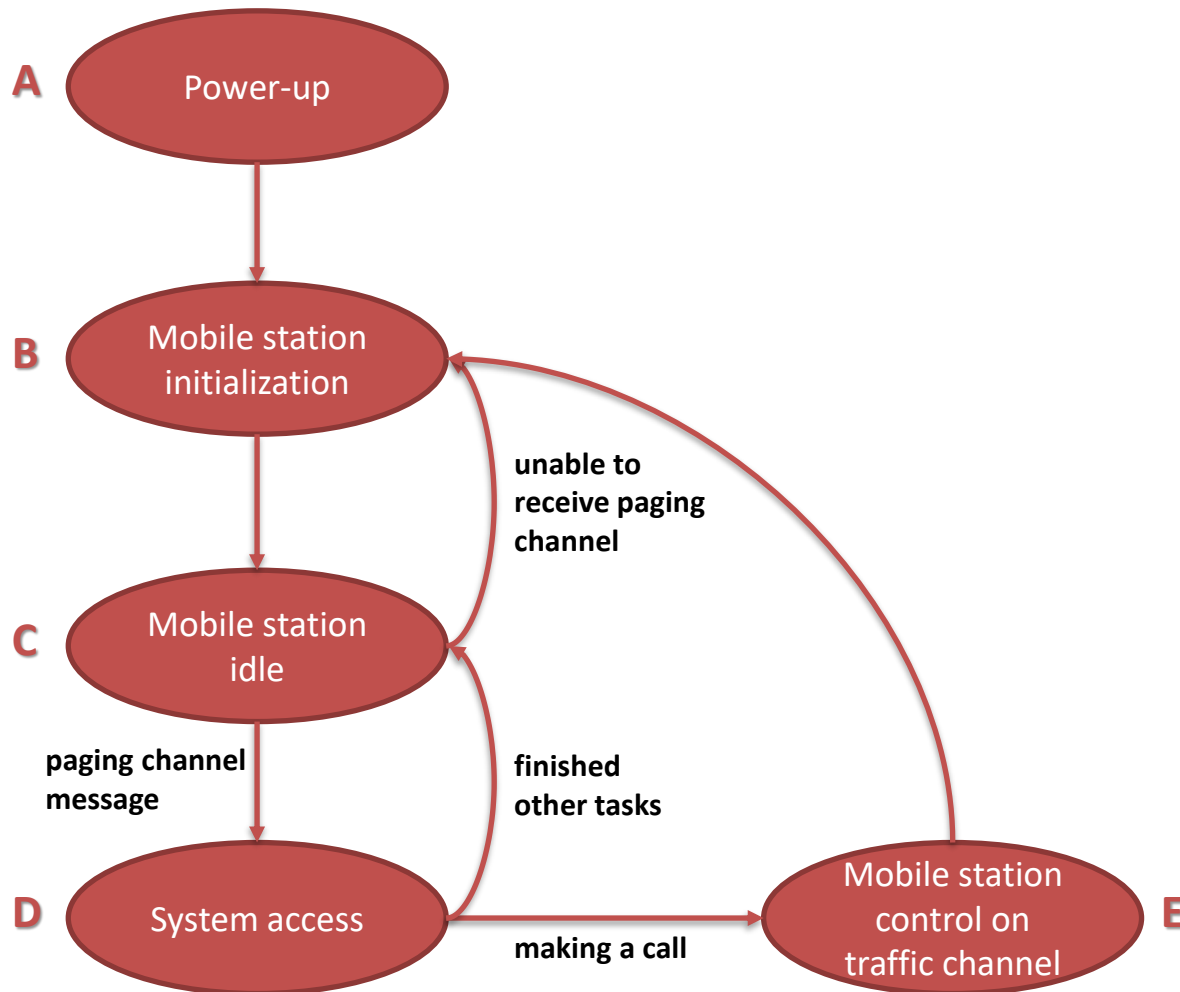

Асоцииране на
операциите с
преходи

Асоцииране на
операциите
със състояния

Краен автомат: примери

- ❖ Обработка на разговор при клетъчните комуникационни системи

Начини за представяне

	A	B	C	D	E
A	na	-/-	na	na	na
B	na	na	-/-	na	na
C	na	noC/-	na	msg/-	na
D	na	na	done/-	na	call/-
E	na	-/-	na	na	na

- ❖ Формално представяне на графа
  - Множество на състоянията: {A, B, C, D, E}
  - Множество на преходите: пример {C, B, “unable to receive paging channel”, –}

- ❖ Таблично представяне

- Състоянията се разписват по редове и колони
- Редовете представят стартови състояния, а колоните – крайните състояния
- Клетките представят входа и изхода за преход от едно състояние в друго
- Клетките, които са празни или маркирани с “na” показват невъзможност за преход между съответните състояния

- ❖ Списъчно представяне, базирано на формалното представяне на граф

- Множеството на състоянията се представя със списък

■ Възможните преходи се представят със списък от вида {C, B, “unable to receive paging channel”, –}

Откриване на проблеми при с краен автомат

❖ Проблеми със състоянията

- Некоректно състояние, определено от некоректно поведение на системата
- Липсващо състояние
- Излишно състояние: наличие на недостижимо състояние или на множество изходни състояния с еднакъв вход

❖ Проблеми с преходите

- Липсващ преход
- Излишен преход: наличие на множество преходи до едно и също състояние при един и същ вход
- Некоректен преход, определен от преход към неочаквано състояние или състояние, произвеждащо неочакван изход

❖ Проблеми с входовете

- Проблемите с входовете се интерпретират като проблеми със състоянията и преходите
- Разширение с цел прихващане на невалидни входове
  - ✓ Игнориране на невалиден вход посредством запазване на текущото състояние
  - ✓ Диектно прихващане на невалиден вход посредством произвеждане на изход със съобщение за грешка или преход към състояние за прихващане на грешки

❖ Проблеми с изходите

- Проблемите с изходите се интерпретират като проблеми с преходите
- Ако преходът произвежда допълнителен или некоректен изход, то той е невалиден

Конструране на модел

- ❖ Стъпка 1: Определяне на източник на информация и събиране на данни
  - Външна продуктова спецификация или очаквани потребителски сценарии
  - Вътрешна продуктова информация, налична в документите за проектиране на продукта и програмния код
- ❖ Стъпка 2: Конструране на първоначален модел
  - Идентифициране и номериране на състоянията
    - ✓ Използване на вложени или йерархични машини на състоянията в случай на прекалено голям брой състояния
  - Идентифициране на преходите с помощта на входни стойности
    - ✓ Създаване на класове на еквивалентност при много голям или безкраен брой входни стойности
    - ✓ Идентифициране на нови състояния
  - Идентифициране на входно-изходните зависимости
- ❖ Стъпка 3: Подобряване на модела и валидация
  - Идентифициране на липсващи състояния и преходи посредством създаване на контролни списъци, базирани на източниците на информация
  - Идентифициране на излишните преходи и състояния посредством **съпоставяне с информацията в източниците** за създаване на модела или извършване **на анализ за достижимост**
  - Идентифициране на некоректни състояния и преходи

Дефиниране на тестови сценарии

Тестване с краен автомат

❖ Покритие на състоянията

- Тестовият сценарий е множество от входни стойности, които осигуряват преход от определено начално състояние до определено крайно състояние
- Един тестов сценарий може да осигури пълно покритие на състоянията при наличие на точно едно начално и едно изходно състояние
- При наличие на множество начални и крайни състояния броят на тестовите сценарии нараства

❖ Покритие на преходите

- Входелите се класифицират в класове на еквивалентност, от които се генерират тестови сценарии

❖ Генериране на входни тестови данни

- Използват се входните стойности, необходими за преход между състоянията
- Прилага се разделяне на входните данни с класове на еквивалентност

❖ Изпълнение на тестовите сценарии

- Възможност за съхраняване на “текущо състояние” при стартиране на тестовите
  - ✓ Осигуряване на по-ефективно изпълнение на тестовите, тъй като не винаги се налага стартиране на системата от начално състояние

❖ Проверка на резултата

- Използват се изходите, получени след преход към следващо състояние

Приложения и ограничения

❖ Приложения на крайните автомати

- Софтуер с потребителски интерфейс, управляван от менюта
- Системи с ясно идентифицируеми състояния и преходи като системи, работещи в реално време, и управляващи системи
- Обектно-ориентирани системи

❖ Ограничения

- Невъзможност за моделиране на голям брой състояния
  - ✓ Използване на йерархични машини с краен брой състояния
- Трудно постигане на покритие при големи системи
  - ✓ Голям брой йерархични крайни автомати
  - ✓ Неравномерно разпределение на проблемите и честотата на използване

❖ Възможно решение

- Разширяване на крайния автомат с информация за начина на използване на системата (вериги на Марков)

Тестване на уеб базирани приложения

CASE STUDY

Особености на уеб базираните приложения

- ❖ Фокусиране главно върху информацията и документите
  - Традиционният софтуер извършва главно изчислителни операции
- ❖ Смесване на навигацията с изчислителната обработка
  - При традиционния софтуер навигацията и изчислителната обработка са отделени
- ❖ Наличие на множество стартови и изходни точки
  - Традиционният софтуер притежава една стартова точка и ограничен брой изходни точки
- ❖ Голям брой навигационни страници
  - Традиционният софтуер притежава ограничен набор от менюта
- ❖ Необходимост от разнообразна поддръжка за софтуерната архитектура и прилежащата инфраструктура

Client (Web browser)

Web server

Middleware

Database

Какво да тестваме?

❖ Дефиниция на уеб повреда

- Неспособност за коректно доставяне на информация или документ (отклонение от очакваното поведение)

❖ Източници на повреди

- Хостинг и мрежови повреди
  - ✓ Анализират се със съществуващите техники за системни и мрежови проблеми
- Повреди в браузърите
  - ✓ Повредите се третираат като повреди в софтуерен продукт и се третираат със съществуващите техники за тестване
- Повреди в кода или съдържанието
  - ✓ Тестване на функционалност
  - ✓ Тестване на удобство за употреба (usability)
  - ✓ Тестване на надеждност (reliability)
  - ✓ Уеб компоненти (HTML документ, Java, JavaScript и ActiveX, SGI-Bin скриптове, База от данни, Мултимедийни компоненти)

Типове тестване при уеб приложенията

Тестване на специфични аспекти от приложението

Функционално тестване

Тестване за производителност

Тестване на надеждност

Тестване на удобство за употреба

Тестване на натоварването и стрес тестване

Тестване за съвместимост с браузъра

Тестване за удовлетворяване на потребителските очаквания

Тестване с краен автомат

Тестване с краен автомат

❖ Конструирание на машина на крайните състояния

- Представяне на всяка страница като състояние, при което всяка страница може да бъде начално или крайно състояние
- Представяне на уеб навигацията с преходи
  - ✓ Обикновено преходите се асоциират с хипервръзки предвид непредсказуемостта при директно въвеждане на уеб адрес в браузъра и избор на съхранена страница (bookmarked favorites)
- Входовете се представят като щракване върху хипервръзките
- Изходите се представят като зареждане на страница със съответно съобщение, съдържащо HTML статус, грешка и т.н.

❖ Ограничения

- Наличие на голям брой страници, което води до голям брой състояния
- Разпределението на проблемите и използваемостта на различните софтуерни компоненти е неравномерно, което изисква извършване на статистическо тестване, базирано на употреба

